

Produktion af konventionelt og økologisk slagtekvæg med fokus på effekten af slagtepræmien

Olsen, Jakob Vesterlund

Publication date:
2019

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Olsen, J. V., (2019). *Produktion af konventionelt og økologisk slagtekvæg med fokus på effekten af slagtepræmien*, 19 s., IFRO Udredning Nr. 2019/27

IFRO Udredning

Produktion af konventionelt og
økologisk slagtekvæg med fokus på
effekten af slagtepræmien

Jakob Vesterlund Olsen

IFRO Udredning 2019 / 27

Produktion af konventionelt og økologisk slagtekvæg med fokus på effekten af slagtepræmien

Forfatter: Jakob Vesterlund Olsen

Faglig kvalitetssikring: Michael Friis Pedersen har foretaget faglig kommentering. Ansvar for udgivelsens indhold er alene forfatterens.

Udarbejdet for Landbrugsstyrelsen i henhold til aftalen mellem Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi og Miljø- og Fødevareministeriet om forskningsbaseret myndighedsberedskab.

Udgivet december 2019

Se flere myndighedsaftalte udredninger på www.ifro.ku.dk/publikationer/ifro_serier/udredninger/

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg
www.ifro.ku.dk

Indhold

Indledning	2
Slagtepræmieordningen.....	2
Bestanden af kvæg	3
Slagtninger af handyr og kvier	3
Produktionen baseret på kalve fra malkekøer.....	5
Kalvene fra malkekvægsektoren	5
Prisdannelsen for spædekcalve	8
Eksport af spædekcalve (under 2 måneder)	9
Økonomien i produktionen af kalve.....	9
Økonomien for producenter baseret på indkøbte kalve	10
Præmieordningernes betydning for produktionen af slagtekcalve baseret på indkøbte tyrekalve	12
Økologiske bedrifter	14
Vægtgrænser og økologisk produktion af slagtekcalve	15
Økonomien i bedrifter med ammekøer og ungdyr herfra	16
Præmieordningernes betydning for produktionen af slagtekcalve baseret ammekohold og ungdyr	17
Opsamling	18
Referencer	18

Produktion af konventionelt og økologisk slagtekvæg med fokus på effekten af slagtepræmien

Indledning

Nærværende korte notat er udarbejdet efter anmodning fra Landbrugsstyrelsen med henblik på at vurdere effekten af slagtepræmien, der har eksisteret fra den 1. januar 2015. Notatet er en opdatering på Hansen (2014) og der er fokus på:

- Opdatering af relevante tabeller, herunder opdeling i økologisk og konventionel produktion, hvor dette er relevant
- Opdatering af konklusioner og prædiktioner/prognoser med særligt henblik på om ordningen har (haft) en økonomisk effekt, det vil sige, om den forbedrer økonomien hos producenter og/eller slagterier
- Undersøgelse/vurdering af om ordningen har haft en effekt på antallet af kalve, der aflives eller eksporteres
- I forlængelse af den økonomiske effekt, om præmien fungerer som egentlig støtte eller kompensation, eller om den i højere grad bliver kapitaliseret i en højere pris for spædekcalve
- Om det er relevant, og om det har en effekt for økologiske og konventionelle producenter, hvis vægtgrænsen i ordningen sænkes til 130 kg

Notatet indledes med en kort beskrivelse af slagtepræmieordningen. Herefter redegøres for udviklingen i bestanden af kvæg samt i produktionen af handyr (slagtekalve, ungtyre, tyre og stude) og slagtekvier. Produktionen af disse slagtedyr er baseret dels på kalve fra malkekøer og dels på kalve fra ammekøer. De to produktionsformer er i mange henseender vidt forskellige, hvorfor de behandles hver for sig. Først produktionen baseret på kalve fra malkekøer. Denne del indledes med en kort omtale af de pågældende spædekcalve efterfulgt af nogle teoretiske betragtninger om prisdannelsen på kalvene. Herefter redegøres for økonomien for producenter med slagtekalve med en vurdering af slagtepræmiens effekt på slagtekalve produceret på basis af kalve fra malkekvæg. Dernæst sættes fokus på den økologiske produktion af slagtekalve og effekten af at nedsætte vægtgrænsen for at få slagtepræmie. Afslutningsvis gives en vurdering af slagtepræmiens effekt på slagtekalve produceret på basis af ammekøer.

Slagtepræmieordningen

Ifølge slagtepræmieordningen er der afsat cirka 180 millioner kroner om året fra 2015 til 2020 til præmier til handyr og slagtekvier med henblik på at støtte produktionen af oksekød i Danmark. Præmien gives til dyr slagtet her i landet med en slagtevægt på 160 kg eller derofter, eller som eksporteres til slagtning i et andet EU-land, forudsat at dyrene er mindst 8 måneder gamle. For tyre og stude er præmien endvidere betinget af, at alderen ved slagtning højst er 30 måneder og for kvier højst 16 måneder. Endeligt er det

en betingelse, at landmanden afsætter mindst 5 støtteberettigede dyr det pågældende år.

Størrelsen af præmien pr. dyr i danske kroner afhænger – ud over kursen på danske kroner i forhold euro – af antallet af støtteberettigede dyr på landsplan. Der er ifølge bekendtgørelsen afsat 24.135.000 euro pr. år i 2015 til 2020 (Landbrugsstyrelsen, 2019a), og det har i perioden medført dyr og satser, som vist i tabel 1.

Tabel 1. Satser og antal støtteberettigede dyr i perioden 2015-2018

År	Sats pr. dyr [kr.]	Støtteberettigede dyr [stk.]
2015	801	224.434
2016	780	230.648
2017	750	238.578
2018	732	245.640

Kilde: Landbrugsstyrelsen (2019b)

Bestanden af kvæg

Bestanden af de forskellige kategorier af kvæg (malkekøer, ammekøer, handyr samt kvier og kviekalve) har været præget af moderate udsving omkring et næsten uændret niveau siden 2005, jævnfør tabel 2. I de seneste år er bestanden af ammekøer faldet med knap 20 procent.

Tabel 2. Udviklingen i bestanden af kvæg opdelt på udvalgte kategorier, 1.000 stk.

Bestand af kvæg, 1.000 stk.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Malkekøer	574	575	580	574	556	562	570	571	573
Ammekøer	110	107	103	100	99	97	95	93	89
Handyr	288	281	271	263	260	257	262	259	258
Kvier og kviekalve	665	667	665	661	657	649	645	638	629
Kvæg i alt	1.636	1.631	1.620	1.598	1.572	1.564	1.572	1.561	1.548
Heraf økologiske kvæg	165	170	183	182	182	158	164	200	221
Andel økologisk kvæg [pct.]	10	10	11	11	12	10	10	13	14

Kilde: Danmarks Statistik (2019b; 2019d)

Slagtninger af handyr og kvier

I de seneste år er det samlede antal handyr slagtet her i landet faldet, jævnfør tabel 3. Fra 257.700 stk. i 2011 til 220.000 - 230.000 i årene efter. For de første 10 måneder af 2019 er antallet af slagtede handyr på 165.400, og hvis dette månedlige antal holder resten af året, bliver der slagtet cirka 220.000 handyr i 2019, og det er altså stort set på niveau med tidligere år. Nedgangen i antal slagtede handyr modsvares i store træk af en stigning i antallet af eksporterede kalve, som, hvis det månedlige niveau holder, når op på det høje niveau fra 2012 og 2013. Langt størstedelen af kvierne indgår som led i udskiftningen af køer, hvorfor der slagtes langt færre kvier end tyre og stude.

Efter tørken i sommeren 2018 steg prisen på foderkorn, mens der samtidig var lave priser på kalvekød. Det

har medført, at antallet af kalve som er eksporteret, er steget siden sommeren 2018. Den kraftige forværing af bytteforholdet mellem kalvekød og foderkorn kan ses af *Figur 1*, hvor prisen på kalvekød er sat i forhold til prisen på foderkorn siden 2010. Selvom foderkornet er blevet billigere, er prisen på kalvekød endnu ikke steget, og økonomien i slagtekalveproduktionen forventes at afspejle dette, selvom der stadig ikke er regnskabsresultater fra 2019.

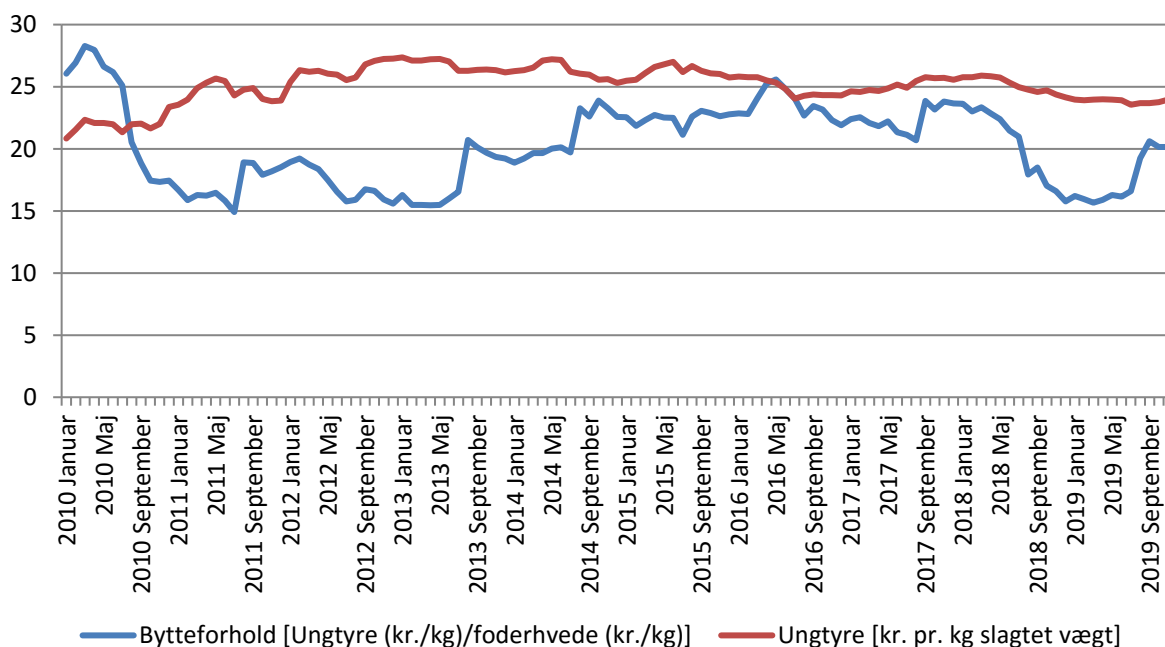
Tabel 3. Udviklingen i kvæg slagtet her i landet og eksporteret opdelt på udvalgte kategorier, 1.000 stk.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹
Slagtninger, 1.000 stk.										
Køer	206,0	207,3	211,2	211,9	215,5	176,1	200,3	173,6	183,3	122,5
Handyr	242,6	257,7	227,3	226,4	217,0	222,6	222,9	225,3	225,9	165,4
Kvier	43,2	44,2	44,7	43,7	46,6	55,9	65,8	66,3	74,2	51,9
Kalve	3,1	3,7	6,5	7,0	6,1	6,0	6,8	6,6	7,2	4,3
Eksport, 1.000 stk.										
Levende voksne dyr	1,3	4,9	5,2	9,4	20,9	11	5,7	2,1	3,5	3,8
Kalve	17	26,5	38,3	46,4	44,3	35	34,1	31,3	35,4	37,7 ²
Slagtninger og eksport i alt	519,2	550,5	539,2	550,8	556,4	510,6	539,6	509,2	533,4	384,1

¹ Kun for de første 9 måneder

² For de første 10 måneder

Kilder: Danmarks Statistik (2019c), Landbrug & Fødevarer (2019a)

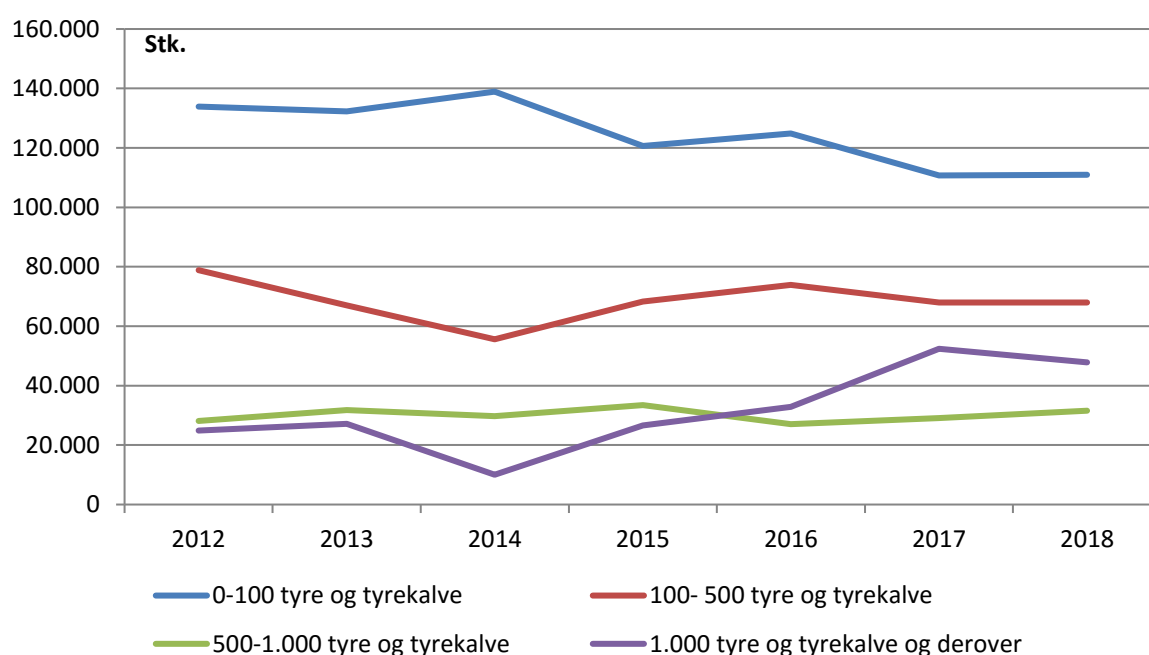

Figur 1. Bytteforhold mellem kalvekød og foderkorn fra januar 2010 til november 2019

Kilder: Køddbranchens Fællesråd og Landbrug & Fødevarer (2019b)

Produktionen baseret på kalve fra malkekøer

I det følgende redegøres for produktionen af handyr og slagtekvier baseret på kalve fra malkekøer. Produktionen sker i høj grad fra specialiserede slagtekalveproducenter, som køber kalvene af mælkeproducenterne. Inden for de seneste fem år er der sket en kraftig strukturudvikling, hvor de store bedrifter er blevet større, og hvor en større andel af tyrene og tyrekalvene produceres på store bedrifter. Strukturudviklingen for slagtekalveproducenter er vist i *Figur 2*, hvor antallet af tyrekalve produceret på bedrifter med under 100 kalve er reduceret fra 134.000 i 2012 til 111.000 i 2018. Omvendt er antallet af kalve produceret på bedrifter med mere end 1.000 kalve steget fra 25.000 i 2012 til 48.000 i 2018.

Figur 2. Antallet af kalve produceret pr. år i Danmark opdelt på bedriftsstørrelser

Kilde: Danmarks Statistik (2019f)

Kalvene fra malkekvægsektoren

Der er betydelige forskelle mellem de kalve – fortrinsvis tyrekalve – fra malkekvægsektoren, der er til rådighed for produktionen af slagtedyr. Det drejer sig primært om variation i tilvækst og slagte kvalitet. Forskellene anghænger blandt andet af kalvenes køn og race.

Dansk Holstein (DH) er langt den mest udbredte malkerace i Danmark med omkring 70 procent af alle malkekøer. Herefter følger Dansk Jersey og Rød Dansk Malkerace (RDM) med henholdsvis cirka 13 procent og cirka 5 procent, jævnfør tabel 4. Racerne på tyrekalvene følger racefordelingen på malkekøerne, dog med den undtagelse at der i forbindelse med øget brug af kønssorteret sæd er flere udsætterkøer, som insemineres med sæd fra kødkvægstyre, og kalvene bliver dermed en blandet race, som er bedre egnet til kødkvægproduktion.

Tabel 4. Samlet bestand af malkekøer fordelt efter race

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Procentvis fordeling af ydelseskонтроllerede køer									
Dansk Holstein [%]	72,1	71,9	71,3	70,9	69,4	69,3	70,5	70,4	69,9
Dansk Jersey [%]	12,4	12,7	13,1	13,2	13,2	12,9	12,8	12,6	12,8
Rød Dansk Malkerace [%]	7,4	7,1	7	6,8	6,5	6,1	5,8	5,6	5,4
Krydsninger og andre racer [%]	8,1	8,4	8,7	9,2	10,9	11,6	10,8	11,4	11,9
Samlet malkekobestand [%]	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Bestand af malkekøer, 1.000. stk.¹									
Dansk Holstein	414	414	414	407	386	389	402	402	400
Dansk Jersey	71	73	76	76	74	73	73	72	73
Rød Dansk Malkerace	42	41	41	39	36	34	33	32	31
Krydsninger og andre racer	46	48	51	53	60	65	62	65	68
Samlet malkekobestand	574	575	580	574	556	562	570	571	573

¹ Samlet antal malkekøer ifølge Danmarks Statistik fordelt proportionalt med fordeling af de ydelseskонтроllerede malkekøer

Kilde: Danmarks Statistik (2019b), SEGES (2019) samt egne beregninger på grundlag heraf

Når det gælder produktion af slagtedyr, er tyrekalve generelt mere velegnede end kviekalve. Af de racerene tyrekalve er RDM-kalve lidt bedre end DH-kalve, og jerseykalve langt mindre velegnede. Endelig er krydsninger mellem malke- og kvægracer – både tyre- og kviekalve – væsentligt mere velegnede end rene malkeracekalve af samme køn.

De kvalitetsmæssige forskelle mellem kalvene er endvidere belyst i tabel 5 ved en oversigt over merværdien af visse kalve – både tyre- og kviekalve – i forhold racerene DH-tyrekalve. Som vist varierer merværdien fra i størrelsesordenen minus 400 kroner for kviekalve fra jerseykøer krydset med kødkvægtyre til plus 600 kroner for tyrekalve fra DH-køer krydset med kødkvæg. Kviekalve fra DH-køer krydset med kødkvæg er på niveau med DH-tyrekalve, og dette samme gælder tyrekalve fra jerseykøer krydset med kødkvæg.

Tabel 5. Kvalitetsmæssige forskelle mellem kalve fra malkekøer og kvægssektoren som grundlag for produktion af handyr og slagtekvier, udtrykt ved merværdien af kalvene i forhold til racerene Dansk Holstein tyrekalve

	Køn	Merværdi ved samme vægt [kr. pr. kalv]
Dansk Holstein x kødkvæg	Tyrekalv	600
Dansk Holstein x kødkvæg	Kviekalv	0
Jersey x kødkvæg	Tyrekalv	0
Jersey x kødkvæg	Kviekalv	-400
Rød Dansk Malkerace	Tyrekalv	135

Kilde: Byskov (2014)

Ovennævnte forskelle er for kalve med samme vægt. Imidlertid er der betydelig variation i kalvenes fødselsvægt især afhængig af race. DH-tyrekalve fra køer (i modsætning til kalve fra kvier) vejer i gennemsnit

omkring 45 kg mod omkring 27 kg for jerseytyrekalve fra køer. Ud over race- og kønsmæssige forskelle i fødselsvægten er der betydelig variation inden for samme race og samme køn. Samlet set er der således store forskelle mellem kalvene fra malkekvægsektoren, både hvad angår fødselsvægt og hvad angår tilvækst og slagte kvalitet.

Da produktionen af handyr af jerseyrace generelt ikke er rentabel, aflives størstedelen af jerseytyrekalvene umiddelbart efter fødslen. Som vist i tabel 6, er dette antal steget fra cirka 22.000 stk. omkring 2005 til cirka 32.000 stk. i 2012. Inden for det seneste år er antallet af jerseykalve aflivet igen faldet til cirka 24.500 stk. Det svarer til, at cirka 80 procent af alle levendefødte jerseytyrekalve er aflivet både i 2012 og i 2019, hvilket er højere end de cirka 66 procent i 2005. Årsagen til det faldende antal, men uændrede andel af tyrekalve som aflives, med konstant antal jerseykøer, er den stigende brug af kønssorteret sæd. Det har medført, at kun cirka 37 procent af de levendefødte jerseykalve er tyrekalve i det seneste år. Af de øvrige levendefødte tyrekalve fra malkekøer aflives kun en ganske lille andel. Det svinger fra næsten ingen kødkvægskalve til cirka 2,3 procent af krydsningskalvene, og gennemsnitsantallet for det seneste år fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Antal tyrekalve aflivet umiddelbart efter fødslen opdelt på jersey og andre racer

	2005	2008	2012	2019 ¹
Jersey, stk.	22,1	25,2	30,5	19,3
Andre, stk.	1,0	1,6	1,7	5,2
I alt, stk.	22,1	26,8	32,0	24,5
I pct. af antal levendefødte kalve fra malkekøer²				
Jersey [%]	66,1	75,5	79,5	80,5
Andre [%]	0,4	0,7	0,7	1,9
I alt [%]	7,8	9,6	10,9	8,2

¹ Fra november 2018 til oktober 2019

² For årene 2005 til 2012 er antallet af tyrekalve anslået til 0,5 pr. årsko

Kilde: Videncentret for Landbrug (2014), Nielsen (2019) samt egne beregninger på grundlag heraf

Per januar 2019 trådte en brancheaftale i kraft inden for den økologiske produktion af kalve, så branchen har forpligtet sig til, at der ikke bliver aflivet spædekcalve i den økologiske produktion. Det er heller ikke tilladt i den økologiske produktion at eksportere kalve til udlandet.

Hvis en brancheaftale med stop for aflivning af sunde kalve indføres inden for den konventionelle produktion, medfører det, at prisforhandlingerne om kalve mellem slagtekalveproducenter og mælkeproducenter hviler på et andet grundlag. Specielt for jerseyproduktionen vil det være vanskeligere at komme af med kalvene, da der er lavere efterspørgsel efter jerseykalve end efter andre racer fra udlandet.

Hvis en brancheaftale fører til, at aflivning af sunde og raske kalve som spæde udfases, må syge og tilskadekomne kalve sandsynligvis stadig aflives. Hvis den fremadrettede aflivning af jerseytyrespædekcalve reduceres til nuværende niveau for de tunge racer, så bliver der cirka 19.000 kalve ekstra, som skal opdrættes. Med 19.000 slagtekalve oveni det nuværende antal medfører det, at slagtepræmien reduceres med cirka 33 kroner pr. dyr med det nuværende beløb i ordningen.

Hvis der ikke kommer bedre økonomi i slagtekalveproduktionen, end der har været fra medio 2018 til ultimo 2019, vil det formentlig føre til, at der vil blive eksporteret et højere antal kalve. Hvis ikke de udenlandske købere er interesseret i jerseykalve, vil der sandsynligvis blive eksporteret flere kalve af stor race, og jerseykalvene vil blive "solgt" med en negativ pris på det danske marked.

Dog må det også forventes, at brugen af kønssorteret sæd vil stige, og at det nærmest kun er de cirka 10 procent, hvor man trods anvendelsen af kønssorteret sæd får en tyrekalv. Alle jerseykøer som ikke er bestemt til avl, vil så blive insemineret med kødkvægssæd, så der kommer krydsningskalve. Derudover kan det forventes, at antallet af jerseykalve reduceres fordi kalvene, som ikke benyttes til avl i egen besætning er en omkostning. Det kan for eksempel ske via forlænget laktation og eksport af avlskvier. Endelig kan det ikke udelukkes, at det vil medføre en reduktion i antallet af jerseykøer.

Prisdannelsen for spædekcalve

Produktionen af handyr fra malkekuvægsektoren finder fortrinsvis sted på grundlag af indkøbte tyrekalve i landbrug uden mælkeproduktion, hvorfor der er en betydelig handel med de oftest to til tre uger gamle kalve.

Det potentielle omfang af slagtekvæg fra malkekuvægsektoren er hovedsageligt bestemt af bestanden af malkekøer, idet antallet af malkekøer er bestemmende for, hvor mange kalve der er til rådighed for produktion af handyr og kvier taget under ét, efter at behovet af kvier til udskiftning af malkekøer er dækket, og muligheden for eksport af avlskvier er udtømt. Gennem den seneste halve snes år har bestanden af malkekøer været præget af moderate svingninger omkring et omtrent uændret niveau, hvilket er resultatet af svingende økonomi i mælkeproduktionen.

Den faktiske produktion af slagtekalve afhænger – ud over antal levendefødte kalve – af, hvor stor en del af kalvene der benyttes til produktion her i landet, det vil sige, som ikke aflives umiddelbart efter fødslen eller eksporteres som spædekcalve.

Om prisdannelsen på tyrekalvene gælder, at forbedringer af de økonomiske vilkår for handyrproduktionen – herunder forøgelse af præmier – ud over et vist niveau delvist kommer mælkeproducenterne til gode i form af højere priser på kalvene. Forklaringen på dette forhold er, at konkurrencen mellem handyrproducenterne om kalvene under gunstige vilkår for handyrproduktionen vil presse prisen på kalvene op, således at rentabiliteten i slagtekalveproduktionen forbliver på omtrent samme niveau som i landbrugsproduktionen i øvrigt. Dog kan prisen på kalve til eksport være bestemt af efterspørgslen fra udenlandske producenter. Hvis det udenlandske marked er bestemmende for prisen på spædekcalve, sker der ikke en overvæltning af slagtepræmien til mælkeproducenterne, da slagtepræmien ikke har indflydelse på spædekcalveprisen.

Er økonomien i handyrproduktionen derimod presset og prisen på kalve samtidig nede på et niveau, der svarer til mælkeproducentens omkostninger ved fodring og pleje af kalven frem til salget – som det har været tilfældet i de seneste år –, må forringelser og forbedringer af vilkårene forventes fortrinsvis at afspejle sig i forringelse og forbedringer i slagtekalveproducenternes indtjening. Forklaringen er, at slagtekalveproducenterne – selv om slagtekalveproduktionen er tabsgivende – er tvunget til at betale en pris for kalvene, der mindst er på niveau med mælkeproducentens omkostninger ved kalvene i de første to til tre

uger. Hvis prisen på spædekalkene er lavere, vil mælkeproducenterne alternativt vælge at aflive kalkene. Hvis denne mulighed skæres bort i en brancheaftale vil det dog ændre på prisdynamikken.

Prisen på tyrekalve har svinget noget siden 2011, men i særdeleshed i perioden 2017-2019 har der været store udsving, hvor ugeprisen har svinget mellem 650 og 1150 kroner. I gennemsnit for de første 11 måneder af indeværende år har prisen været 750 kroner. For de tidligere år fremgår prisen af tabel 7. Ultimo november 2019 er prisen på tyrekalve cirka 650 kroner. Disse priser er for kalve på 55 kg levende vægt med status I (det vil sige, at besætningen, hvorfra kalven kommer, ikke er inficeret med Salmonella Dublin). For kalve med status II (besætningen inficeret med Salmonella Dublin) er prisen med samme vægt cirka 100 kroner lavere og for kalve på 50 kg med status I cirka 150 kroner lavere.

Tabel 7. Priser på Dansk Holstein tyrekalve på 55 kg, kr. pr. stk.

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹
Pris [kr. pr. stk.]	834	854	808	736	875	920	1025	932	750

¹ Gennemsnit af de første 11 måneder af året

Eksport af spædekalkene (under 2 måneder)

Eksporten af spædekalkene (næsten udelukkende tyrekalve) har været præget af store udsving i den seneste snes år. Omkring år 2000 toppede eksporten af kalve med knap 60.000 stk., og herefter faldt den gradvist til 3.800 stk. i 2007 og steg så jævnt til 46.000 stk. i 2013. I 2015 faldt antallet af eksporterede kalve til cirka 35.000, hvor niveauet har ligget i de efterfølgende tre år (Danmarks Statistik, 2019). I 2019 har eksporten af kalve for de første 10 måneder dog oversteget antallet for hele året i 2015 til 2018, så der er i øjeblikket en stigende tendens.

En af forklaringerne på den stigende tendens til eksport er den dårlige økonomi i slagtekalveproduktionen siden medio 2018. En anden forklaring er, at der er udstedt forbud mod, at kalve med salmonella status II må omsættes i Danmark. Kalkene må dog gerne eksporteres. Cirka 8 procent af danske malkekvægsbesætninger er i Salmonella status II (Spleth, 2019).

Økonomien i produktionen af kalve

Store dele af produktionen af slagtekalve fra malkekvægsektoren finder sted på bedrifter specialiserede i denne produktion, mens produktionen baseret på ammekøer og tilhørende ungdyr sker på andre specialiserede bedrifter. På denne baggrund er det valgt at belyse økonomien i de to produktionsgrene ved at se nærmere på regnskaber fra de to former af specialiserede kvægbrug. Der er i denne forbindelse gjort brug af Danmarks Statistiks stikprøve af jordbrugsregnskaber for årene 2017 og 2018 (Danmarks Statistik, 2019e). I stikprøven er alle kvægbrug uden malkekøer, men med handyr og/eller ammekøer opdelt i to grupper afhængig af, om produktionen af slagtekvæg fortrinsvis er baseret på indkøbte tyrekalve eller fortrinsvis på ammekøer med tilhørende ungdyr.

Den lave pris på kalvekød, høje foderpris fra medio 2018 til medio 2019 samt den stigende eksport tilsiger, at økonomien i produktion af slagtekalve fra malkekvægsektoren har været under økonomisk pres, men at

der i perioden op til sommeren 2018 var en rimelig økonomi i produktion af slagtekalve.

Økonomien for producenter baseret på indkøbte kalve

Som vist i tabel 8's højre kolonne var der ifølge opdelingen af kvægbrugene efter produktionens sammensætning 335 kvægbrug med fokus på slagtekalveproduktion i gennemsnit af de to år 2017 og 2018. Besætningen i disse kvægbrug bestod i gennemsnit af 380 handyr, 4 ammekøer og 17 kvier, mens det dyrkede areal udgjorde 122 ha pr. bedrift. Nettoindtjeningen (eller mere præcist resultatet efter finansielle poster) beløb sig til 203.000 kroner, mens forrentningen af landbrugskapitalen (afkastningsgraden) udgjorde 0,8 procent. Til belysning af variationen mellem de pågældende kvægbrug er resultaterne opdelt efter afkastgrad (forrentning af landbrugskapitalen) i tre undergrupper hver indeholdende en tredjedel af den samlede bestand af slagtekalve på disse bedrifter. Grupperingen er foretaget hvert år for sig, da en del jordbrug i stikprøven udskiftes fra år til år, men derefter er gennemsnittet for de to år præsenteret.

Nettoindtjeningen i gruppen med den laveste afkastgrad var ifølge tabel 8 minus 95.000 kroner i gennemsnit, i den mellemste gruppe plus 520.000 kroner og i gruppen med højest afkastgrad plus 843.000 kroner, mens afkastgraden i de tre undergrupper udgjorde henholdsvis minus 0,7 procent, plus 1,3 procent og plus 2,9 procent.

Bedrifterne med den gennemsnitligt laveste afkastgrad må betragtes som urentable, mens det ser væsentlig bedre ud med rentabiliteten for de to andre grupper.

Tredelingen efter afkastningsgrad er som nævnt foretaget sådan, at hver undergruppe indeholder en tredjedel af det samlede antal handyr i de pågældende kvægbrug. Da der – som det kan ses af tabellen – er en kraftig positiv sammenhæng mellem afkastgrad og bedriftsstørrelse for adskillelsen lav afkastgrad og de to andre grupper. Gruppen med lavest afkastgrad består af mange, fortrinsvis mindre landbrug, mens grupperne med de mellemhøjeste og højeste afkastgrader overvejende består af store landbrug. Gruppen med lavest afkastgrad omfatter således 205 bedrifter med en besætning på 228 dyr i gennemsnit (handyr og kvier), mens de øvrige grupper har 667 til 751 dyr i gennemsnit.

Betydning af slagtepræmien for kalveproducenternes økonomi afhænger selvsagt af, i hvilket omfang præmierne påvirker prisen på spædekalkene. Er prisen upåvirket, går hele præmien ubeskåret til slagtekalveproducenterne. Løftes prisen derimod med et beløb svarende til præmien, er det mælkeproducenterne, der høster hele gevinsten.

I 2017 og 2018 var produktionen af slagtekalve relativt god, med undtagelse af den sidste halvdel af 2018. Det vurderes ikke, at prisen på spædekalken bliver lavere end den laveste pris på ugebasis siden 2013. Dette er næsten ækvivalent med at sige, at hvis prisen bliver lavere, så eksporterer eller afliver mælkeproducenten kalven i stedet for at sælge den i Danmark. Altså er omkostningerne ved at passe kalven de første 14 dage lig minimumsprisen i perioden. Det er prisen fra uge 42 til foreløbig uge 49 i 2019, som er den laveste de seneste 6 år. På baggrund af denne antagelse kan man argumentere for, at det, som prisen overstiger dette niveau, skyldes slagtepræmien. I et marked med fuldkommen konkurrence er slagtekalveproducenten villig til at give mere for spædekalken, når der er god forventet økonomi i slagtekalveproduktionen, og jo højere slagtepræmien er, desto højere pris er slagtekalveproducenten villig til at betale for spædekalken.

Med disse forudsætninger er nettobidraget af slagtepræmien vist i tabel 8 udtrykt som nettobidraget til afkastgraden for slagtekalveproducenterne fortrinsvist baseret på indkøbte kalve.

Tabel 8. Regnskabstal for kvægbedrifter med fokus på handyrproduktion opdelt efter afkastgrad i tre undergrupper hver indeholdende en tredjedel af handyrbestanden i de pågældende kvægbedrifter, gennemsnit 2017-18, 1.000 kr. pr. bedrift.

	Afkastgrad			Alle fortrinsvis med indkøbte tyrekalve
	Lav	Mellemhøj	Høj	
Antal bedrifter	205	64	65	335
Bruttoudbytte ^{1, 2}	1.982	5.947	5.775	3.377
Heraf fra kvæg, ekskl. slagtepræmie	1.050	3.625	3.664	1.976
" slagtepræmie	194	646	670	356
Driftsomkostninger	2.116	5.422	4.937	3.207
Resultat før finansielle omkostninger ¹	-123	603	866	194
Generelle tilskud	308	974	743	507
Forpagtnings- og leasingsafgifter	64	365	337	170
Nettorenteudgifter	216	692	430	328
Finansielle udgifter i alt	-28	83	24	-9
Resultat efter finansielle udgifter ¹	-95	520	843	203
Afkastgrad, pct. ¹	-0,7%	1,3%	2,9%	0,8%
Slagtepræmiens nettobidrag, afkastgrad, pct.	1,1%	1,4%	2,3%	1,4%
Besætningsstørrelse:				
Ammekøer, stk.	4	5	3	4
Handyr, stk.	207	735	662	380
Kviekalve og kvier, stk.	21	16	5	17
Dyrket areal, inklusive brak, ha	83	210	158	122
Heraf grovfoder, ha	24	50	34	32
" korn, ha	50	134	106	76
Brugerens alder	59	50	50	56

¹ Eksklusive, kapitalgevinster (konjunkturgevinster) på alle landbrugsaktiver

² Inklusive bedrifts-intern omsætning af korn og grovfoder

³ Resultatet efter finansielle poster er det beløb, der tilbage af produktionsværdien, efter at alle omkostninger bortset fra aflønningen af familiens arbejdsindsats og forrentning af egenkapitalen.

Kilde: Danmarks Statistik (2019e)

For alle slagtekalvebedrifter er slagtepræmiens løft i nettoindtjeningen under disse forudsætninger opgjort til 198.000 kroner i gennemsnit. Dette gennemsnit dækker over et bidrag til nettoindtjeningen på 108.000

kroner pr. bedrift for dem med lavest afkastgrad, 360.000 kroner i gennemsnit for gruppen med mellemste afkastgrad og 373.000 kroner for gruppen med højest afkastgrad.

Der er særdeles store forskelle i økonomien mellem kvægbrug med produktion af handyr, og resultaterne afhænger i høj grad af størrelsen på bedriften.

Præmieordningernes betydning for produktionen af slagtekalve baseret på indkøbte tyrekalve

Den andel af tyrekalvene der nyttiggøres her i landet, afhænger selvsagt af de økonomiske vilkår for produktionen. Jo bedre vilkårene, desto større produktion. Imidlertid afhænger eksporten af tyrekalve – ud over de danske produktionsvilkår – også af efterspørgslen efter danske kalve fra udlandet, og hermed af eventuelle ændringer i produktionsvilkårene ikke blot i Holland, der aftager langt størstedelen af den danske eksport, men også i lande – der ligesom Danmark – eksporterer tyrekalve til Holland.

Slagtepræmiens betydning for økonomien i slagtekalveproduktionen er belyst med udgangspunkt i de nævnte regnskaber for årene 2017 og 2018 for kvægbrug specialiseret i denne produktion. Konklusionen er, at slagtepræmien havde en væsentlig positiv effekt på økonomien i årene 2017 og 2018 især på de største bedrifter, men også i de mellemstore og små bedrifter var der en betydelig effekt. Slagtepræmien vurderes således at bidrage væsentligt til rentabiliteten hos slagtekalveproducenterne og er dermed afgørende for en del af den produktion, som har fundet sted i Danmark de seneste år, fordi det har givet producenterne en acceptabel indtjening. Hvis der ikke havde været en slagtepræmie, så havde antallet af eksporterede og aflivede kalve været højere.

Ved vurdering af om støtten via kapitalisering tilfalder mælkeproducenterne, er det nødvendigt at vurdere, hvad spædekælvepriserne ville have været, hvis der ikke havde været en slagtepræmieordning. Hvis det primært er eksportmarkederne, som bestemmer prisen på spædekælve, så er spædekælveprisen uafhængig af slagtekælvepræmien, og slagtepræmien er en direkte støtte til slagtekælveproducenterne. Hvis spædekælvepriserne primært bestemmes af den danske efterspørgsel efter spædekælve, kan slagtepræmien delvis kapitaliseres og tilfalde mælkeproducenten. Det forventes primært at ske i perioder med god forventet økonomi i slagtekælveproduktion, noget som delvis skyldes slagtepræmien, og dermed kapitaliseres en del af denne slagtepræmie ind i prisen på spædekælve og går til mælkeproducenterne. Den højeste årspris var i 2017, hvor det vurderes at op mod halvdelen af slagtepræmien er kommet mælkeproducenterne til gode, det vil sige cirka 375 kroner. Dette hviler dog på argumentet om, at det er den danske efterspørgsel efter spædekælve, som driver spædekælveprisen.

Hvorvidt slagtepræmien kommer slagterierne til gode i højere grad end slagtekælveproducenterne, er svært at afgøre. Men når størstedelen af slagtekælvene bliver slagtet på et andelsslagteri, bør dette være en reference på en fair pris for kalvekødet. Og alle landmænd vil således via leveringsretten i andelsslagterierne have mulighed for at opnå denne pris. Når slagtepræmien medfører højere produktion af slagtekælve i Danmark, kan præmien dermed være med til at sikre kapacitetsudnyttelse på slagterierne, og til at dække fællesomkostninger på slagterierne. Denne reducerede fællesomkostning pr. kg kød kan i princippet komme andre andelshavere i andelsslagteriet til gode ligeså vel, som den kan komme slagtekælveproducenterne til gode. Men som udgangspunkt vurderes slagterierne ikke at kapitalisere på slagtepræmien.

Når bytteforholdet mellem kød og foder er lavt, har det seneste år vist, at slagtepræmien ikke er høj nok til at sikre, at eksporten af tyrekalve fra DH-køer ikke forøges. Dermed er argumentet også, at slagtepræmien i lange perioder er med til at sikre, at en del af tyrekalvene fra de tunge racer (DH og RDM) bliver opdrættet i Danmark. Når slagtepræmien er lavet med en fast ramme og beløbet pr. slagtekalv bestemmes efter antallet af kalve, som lever op til kravene, så fungerer ordningen som et marked. Hvis mange undlader at købe kalve, og eksporten stiger, så medfører det, at slagtepræmien på de kalve som bliver slagtet i Danmark stiger 8 til 16 måneder senere.

For jerseytyrekalve gælder, at slagtepræmien ikke er tilstrækkelig stor til at gøre produktion baseret på disse kalve lønsom, hvorfor denne produktion næppe vil vokse nævneværdigt, med mindre der indføres forbud mod aflivning af sunde spædekalve efter fødslen.

Hvis der indføres en brancheaftale, hvor aflivning af spædekalve udfases, og antallet af kalve som skal opdrættes i Danmark stiger, så falder slagtepræmien pr. kalv. Hvis ikke økonomien i slagtekalveproduktionen forbedres er det dog mere sandsynligt, at antallet af kalve til eksport stiger, i stedet for at de bliver opdrættet i Danmark. Hvis der ikke er efterspørgsel efter jerseytyrekalve fra udlandet, vil det medføre, at der vil komme en negativ pris på kalvene. Negative priser på dyr giver nogle meget uheldige incitamenter til landmændene, som økonomisk set vil være bedre stillet ved at lade dødeligheden (uden aflivning) stige. Hvis pasningsintensiteten nedsættes eller hvis de fysiske forhold for kalvene forringes vil dødeligheden formentlig stige. Det vil være negativt for dyrevelfærden.

Når slagtepræmien er af så afgørende betydning, og når alderen på kalvene skal være mellem 8 og 16 måneder, så er det også afgørende, at der er klarhed over ordningen mindst halvandet år frem. Hvis der for eksempel er usikkerhed om ordningen fra januar 2021, så vil der være usikkerhed om, hvorvidt man skal købe spædekalve allerede fra den 1. september 2019.

Brugen af både kønssorteret sæd og af sæd fra kødkvægtyre i malkekvægbruget betyder flere tyre- og kviekalve fra jerseykøer krydset med kødkvæg og hermed flere kalve fra jerseykøer, der er anvendt til produktion af slagtekvæg. Herudover betyder det færre jerseytyrekalve og derfor færre aflivninger af kalve. Brugen af kønssorteret sæd og sæd fra kødkvægtyre er omtalt i boks 1.

Boks 1. Anvendelsen af kønssorteret sæd og sæd fra kødkvægtyre i malkekvægbruget.

Brug af kønssorteret sæd har fået en vis udbredelse i malkekvægbruget. Det drejer sig primært om brug af sæd til kvier og de bedste køer, hvilket i en del besætninger kombineres med brug af sæd fra kødkvægtyre til de mindre gode køer. Herudover anvendes i meget begrænset omfang kønssorteret tyre-sæd fra kødkvægtyre.

Fordelene ved brug af kønssorteret sæd i malkekvægbesætninger eventuelt kombineret med brug af sæd fra kødkvægtyre er kort fortalt:

- at kviekalve generelt er mindre end tyrekalve, hvorfor brug af kønssorteret sæd medfører færre vanskelige fødsler (især er af betydning for kvier)
- at brug af kønssorteret sæd til de bedste køer medfører større avlsmæssig fremgang
- at brug af kønssorteret sæd til nogle køer og kvier giver mulighed for øget brug af sæd fra kødkvægtyre med bedre slagtedyr til følge, samtidig dækkes behovet for kvier til udskiftning af malkekøer
- at brug af kønssorteret sæd øger muligheden for udvidelse af malkekobesætninger med egne kvier med mindre risikoen for smitte gennem indkøb af dyr

De væsentlige ulemper ved at anvende kviesæd er:

- at kønssorteret sæd er dyrere end almindelig sæd
- at det er vanskeligere at få dyrene drægtige
- at ikke alle er kviekalve (kun omkring 90 procent)

Når det gælder kønssorteret tyresæd fra kødkvægtyre er der ligeledes både fordele og ulemper set i forhold til usorteret sæd fra kødkvægtyre. Den væsentligste fordel er, at tyrekalve generelt er mere velegnede til produktion af slagtekvæg end kviekalve, mens ulemperne er:

- at kønssorteret tyresæd er dyrere end usorteret sæd
- at det er vanskeligere at få dyrene drægtige
- at ikke alle er tyrekalve (kun omkring 85 procent)

Økologiske bedrifter

I dette afsnit præsenteres økonomien for de økologiske bedrifter, da der i opdraget skal være ekstra fokus på økonomien i produktion af økologiske slagtekalve med henblik på at vurdere effekten af at nedsætte vægtgrænsen for at modtage slagtepræmie til 130 kg slagtet vægt. Udvalgte tal for økonomien i økologisk slagtekalveproduktion er vist i tabel 9. Som det fremgår af tabellen, er resultatet efter finansielle poster for indkøbte tyrekalve på 385.000 kroner, mens det er 37.000 kroner for bedrifter fortrinsvis fokuseret på ammekøer og ungdyr derfra. Resultaterne er bedre end for alle bedrifter, jævnfør tabel 8, og dermed bedre end de konventionelle bedrifter.

Tabel 9. Regnskabstal fra økologiske slagtekalvebedrifter, gennemsnit 2017 og 2018, 1.000 kr. pr. bedrift

	Indkøbte tyrekalve
Antal bedrifter	37
Bruttoudbytte (produktionsværdi) ^{1 2}	2.356
Heraf fra kvæg, ekskl. slagtepræmie	941
” slagtepræmie	123
Driftsomkostninger	1.988
Resultat før finansielle omkostninger ¹	349
Generelle tilskud	370
Forpagtnings- og leasingafgifter	169
Nettorenteudgifter	165
Finansielle udgifter netto i alt	-36
Resultat efter finansielle udgifter ^{1 3}	385
Afkastgrad, pct. ¹	1,53%
Besætningsstørrelse:	
Ammekøer, stk.	3
Handyr, stk. (slagtekalve)	223
Kviekalve og kvier, stk.	25
Dyrket areal, inklusive brak, ha	148
Heraf grovfoder, ha	107
korn, ha	32

¹ Eksklusive kapitalgevinster (konjunkturgevinster) på alle landbrugsaktiver

² Inklusive bedrifts-intern omsætning af korn og grovfoder

³ Resultatet efter finansielle poster er det beløb, der er tilbage af produktionsværdien efter alle omkostninger bortset fra aflønningen af familiens arbejdsindsats og forrentning af egenkapitalen

Kilde: Danmark Statistik (2019e)

Vægtgrænser og økologisk produktion af slagtekalve

Når der anvendes kønssorteret sæd på de bedste køer og på kvierne og sæd fra kødkvægdyr på de resterende køer, betyder det også, at det er nemmere at nå vægtgrænsen på 160 kg slagtet vægt, end hvis det var racerene jerseyafkom. Men dels er der med kønssorteret sæd stadig cirka 10 procent af kalvene, som er tyrekalve, og dels er der besætninger, som ikke anvender kønssorteret sæd til jerseykøerne.

Landbrugsstyrelsen (2019c) har oplyst, at der er 700 økologiske jerseykalve, som har svært ved at opnå minimumsvægten på 160 kg for at få slagtepræmien. Økologiske jerseykalve har sværere ved at opnå minimumsvægten på 160 kg end konventionelle kalve, fordi de skal fodres med mindst 60 procent grovfoder.

Ifølge Nielsen (2019) er den gennemsnitlige slagtevægt for jerseytyrekalve mellem 6 og 24 måneder på 206 kg, og der er slagtet 1.112 jerseytyrekalve i alderen 6 til 24 måneder fra november 2018 til oktober 2019. Derudover er der slagtet 1.849 jerseykvier i samme periode, hvor det kun oplyses, at de er over 6 måneder,

og her er den gennemsnitlige slagtevægt 189 kg. Forskellen mellem tyrene og kvierne er dels, at tyrene er 8 kg tungere i levende vægt, men deres slagteprocent er også højere. Slagteprocenten udtrykker den slagtede vægt i forhold til den levende vægt, som for tyrene er 49,5 procent, mens den for kvierne er 46,3 procent. Slagtealderen for jerseykvier er primært bestemt af, om de kan anvendes i avlen i besætningen. Hvis de ikke bliver drægtige, bliver de slagtet, men det konstateres typisk først når kvierne er over 16 måneder gamle.

På baggrund af det foreliggende materiale er det svært at afgøre, hvor mange jerseykalve, kvier eller tyrekalve, som ikke kan nå minimumsvægten på 160 kg. Når gennemsnitsvægten for slagtede tyrekalve er 206 kg vurderes langt de fleste at være over 160 kg. Med 700 økologiske kalve vil der være cirka 400 konventionelle jerseytyrekalve, da der jævnfør ovenstående er slagtet 1.112 jerseytyrekalve inden for det seneste år.

Hvis vægtgrænsen sænkes vil der i højere grad kunne produceres jerseykalvekød samtidig med, at producenterne kan få slagtepræmien. Kalvene skal typisk være cirka 10 måneder og ikke over 12 måneder, for at det er kalvekød. Da der er højere pris på kalvekød end på ungdyrkød, er det økonomisk mere attraktivt. Derudover vil det også i højere grad være muligt at sælge jerseytyrekalve direkte fra afgræsning og stadig opnå minimumsvægten i ordningen.

Økologiske jerseytyrekalve må hverken eksporteres eller aflives ved fødslen, så derfor vil risikoen for, at økologiske jerseytyrekalve ikke når 160 kg slagtet vægt medføre en lavere (måske mere negativ) pris på tyrekalvene. Dette giver jævnfør tidligere fremført argument meget uheldige incitamenter til mælkeproducenterne, som kan betyde lavere pasningsintensitet og ringere fysiske forhold for kalvene. Hvis det sker, vil det have en negativ effekt på dyrevelfærden til følge.

Det må forventes at brugen af kønssorteret sæd vil stige, men der vil stadig være jerseytyrekalve, da sorteringen ikke er fuldstændig.

Økonomien for de økologiske slagtekalveproducenter i perioden 2017 til 2018 er bedre end for de konventionelle producenter, og da en sænkning af minimumsvægten for at få slagtepræmie ikke har indflydelse på antallet af aflivede og eksporterede kalve, skal argumentet primært være, at det ellers vil medføre uheldige incitamenter.

Økonomien i bedrifter med ammekøer og ungdyr herfra

Ifølge den omtalte opdeling af kvægbrugene var der 2.942 bedrifter med fokus på ammekøer og tilhørende ungdyr i 2017 og 2018 (se tabel 10 – højre kolonne). Besætningen i disse bedrifter bestod i gennemsnit af 19 ammekøer, 22 kvier og 12 handyr, mens det dyrkede areal udgjorde 35 ha. Nettoindtjeningen beløb sig til minus 41.000 kroner pr. bedrift, mens afkastgraden udgjorde minus 1,6 procent. Den lave afkastgrad er typisk for små bedrifter, som ofte er deltids- eller hobbybedrifter.

Til belysning af variationen mellem de pågældende kvægbrug er de opdelt efter afkastgrad i tre undergrupper hver indeholdende en tredjedel af den samlede bestand af ammekøer i de pågældende bedrifter. Af tabel 10 – i hvilken resultatet af tredelingen er vist – fremgår, at nettoindtjeningen i gruppen med lavest afkastgrad udgjorde minus 130.000 kroner pr. bedrift, i den mellemste gruppe minus 31.000 kroner og i

gruppen med højest afkastgrad plus 90.000 kroner, mens afkastgraden i de tre grupper udgjorde henholdsvis minus 2,7 procent, minus 0,6 procent og plus 0,8 procent. Trods forskelle i afkastgraden er forrentningen i alle grupper så lav, at produktionen må anses som urentabel. Slagtepræmierne udgjorde kun 7.000 kroner i gennemsnit. Dette lave beløb skyldes, at det fortrinsvis drejer sig om landbrug, der kun producerer få handyr.

Tabel 10. Regnskabstal for kvægbrug med fokus på ammekøer og tilhørende ungdyr opdelt efter afkastgrad i tre undergrupper hver indeholdende en tredjedel af ammekobestand i de pågældende kvægbrug, gennemsnit af 2017 og 2018, 1.000 kr. pr. bedrift

	Afkastgrad			Alle fortrinsvis med ammekøer og tilhørende ungdyr
	Lav	Mellemhøj	Høj	
Antal bedrifter	1.171	1.066	705	2.942
Bruttoudbytte	368	423	823	495
Heraf fra kvæg, ekskl. slagtepræmie	120	85	218	131
" slagtepræmie	8	5	10	7
Driftsomkostninger	496	460	690	529
Resultat før finansielle omkostninger	-129	-41	135	-35
Generelle tilskud	55	74	154	85
Forpagtnings- og leasingafgifter	8	12	54	21
Nettorenteudgifter	48	52	145	71
Finansielle udgifter i alt	1	-10	45	7
Resultat efter finansielle udgifter	-130	-31	90	-41
Afkastgrad, pct.	-2,7	-0,6	0,8	-0,4
Besætningsstørrelse:				
Ammekøer, stk.	16	18	27	19
Handyr, stk.	8	12	17	12
Kviekalve og kvier, stk.	19	17	33	22
Dyrket areal, inklusive brak, ha	24	31	59	35
Heraf grovfoder, ha	16	24	42	25
" korn, ha	7	5	13	8
Brugerens alder	56	60	57	58

Kilde: Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik (d)

Af det samlede antal bedrifter med ammekøer i 2018 på 7.040 havde 4.539 under 10 ammekøer ifølge Danmarks Statistik (2019a). Af disse 4.539 bedrifter, som tegnede sig for cirka 23 procent af den samlede bestand af ammekøer, var langt de fleste givetvis afskåret fra at modtage handyr-præmie som følge af den nedre grænse på 5 dyr. Selv uden en sådan grænse ville præmien i kvægbrug med ammekøer og tilhørende ungdyr dog kun udgøre et meget beskedent beløb.

Præmieordningernes betydning for produktionen af slagtekalve baseret ammekohold og ungdyr

Antallet af bedrifter med ammekøer i Danmarks Statistik (2019e) er ikke tilstrækkeligt til, at opdelingen i

tredjedele på baggrund af afkastgrad kan gennemføres af hensyn til anonymiteten.

Antallet af ammekøer i Danmark er, jævnfør tabel 2, faldet med cirka 20 procent gennem de seneste 10 år, måske på grund af den manglende rentabilitet i produktionen. Imidlertid er kødkvæghold oftest en hobby-præget aktivitet, hvorfor opretholdelse af produktionen – selv på længere sigt – ikke nødvendigvis er betinget af, at produktionen er rentabel.

Det vurderes dog ikke at have betydning for antallet af eksporterede og aflivede kalve, da kødkvægskalve ikke eksporteres og heller ikke aflives. Den manglende rentabilitet skyldes i overvejende grad prisen på oksekød og i nogen grad omkostningerne ved at lave grovfoder. Selv en højere slagtepræmie vurderes kun at have marginal effekt på antallet af kødkvægskalve fra ammekøer produceret i Danmark.

Opsamling

Herunder samles op, og spørgsmålene fra opdraget besvares så kortfattet som muligt.

Opdatering af konklusioner og prædiktioner/prognoser med særligt henblik på om ordningen har (haft) en økonomisk effekt, det vil sige, om den forbedrer økonomien hos producenter og/eller slagterier

Konklusionen er, at slagtepræmien havde en væsentlig positiv effekt på økonomien for slagtekalveproducenterne i årene 2017 og 2018. Slagtepræmien vurderes således at bidrage væsentligt til rentabiliteten hos slagtekalveproducenterne, og er dermed afgørende for at opretholde en produktion på niveau med den, som har fundet sted i Danmark de seneste år. Det vurderes derudover også at have en positiv effekt på økonomien på slagterierne.

Undersøgelse/vurdering af om ordningen har haft en effekt på antallet af kalve der aflives eller eksporteres

Hvis der ikke havde været en slagtepræmie, så havde antallet af eksporterede og aflivede kalve været højere.

I forlængelse af den økonomiske effekt, om præmien fungerer som egentlig støtte eller kompensation, eller om den i højere grad bliver kapitaliseret i en højere pris for spædekcalve

Det vurderes at slagtepræmien primært fungerer som en egentlig støtte til slagtekalveproduktionen i Danmark. I perioder med stor efterspørgsel efter spædekcalve kan det ikke udelukkes, at op mod halvdelen af slagtepræmien kapitaliseres i spædekcalveprisen, og dermed kommer mælkeproducenterne til gode.

Om det er relevant, og om det har en effekt for økologiske og konventionelle producenter, hvis vægtgrænsen i ordningen sænkes til 130 kg

I forhold til et mål om at reducere antallet af aflivede og eksporterede kalve er det ikke relevant. Men hvis vægtgrænsen ikke nedsættes, kan det have en effekt på spædekcalvepriserne for økologiske jerseytyrekcalve. Hvis de bliver negative, medfører det uheldige incitamenter for økologiske mælkeproducenter.

Referencer

Byskov, K., Hansen, S., Spløth, P., Kargo, M. og Fogh, A. (2014). Slagtekalve – resultater og økonomi. Viden-centret for Landbrug.

Danmarks Statistik (2019a). www.statistikbanken.dk/HDYR07

Danmarks Statistik (2019b). www.statistikbanken.dk/KVAEG5

Danmarks Statistik (2019c). www.statistikbanken.dk/ANI4

Danmarks Statistik (2019d). www.statistikbanken.dk/OEKO2

Danmarks Statistik (2019e). "Regnskabsstatistik for jordbrug" samt den stikprøve af regnskaber med tilhørende opregningsfaktorer, der danner grundlag for denne statistik.

Hansen, Jens (2014). Produktion af slagtekvæg set i lyset af slagtepræmie, mælkekvotens afskaffelse og brug af kønssorteret sæd. Captia. nr. 030-0028/13-5480. IFRO udredning (unummereret).

Kødbbranchens Fællesråd (2019). Farmtal Online. Slagte kreaturer, priser. Ungtyre. <https://farmtalon-line.dlbr.dk/Grid/uiGrid.aspx?Farmtal=120&ViewType=View&Start=01-01-2010&Slut=01-11-2019>

Landbrug & Fødevarer (2019a). www.lf.dk/Tal_og_Analyser/Aarstatistikker/Okse-og-kalvekød.

Landbrug & Fødevarer (2019b). Farmtal Online. Korn, salgspriser. Foderhvede. <https://farmtalon-line.dlbr.dk/Grid/uiGrid.aspx?Farmtal=1115&ViewType=View&Start=01-01-2010&Slut=01-11-2019>

Landbrug & Fødevarer (2019c). www.lf.dk/Tal_og_Analyser/Aktuelle_statistikker/Oksekoed.aspx

Landbrug & Fødevarer (2019d). <https://lf.dk/tal-og-analyser/statistik/oksekoed/eksport-kvag>

Landbrugsstyrelsen (2019a). Bekendtgørelse om slagtepræmie for kvier, tyre og stude. Miljø- og Fødevarerministeriet. 2019-11-11. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=211014>

Landbrugsstyrelsen (2019b). Personlig meddelelse. 2019-11-27.

Landbrugsstyrelsen (2019c). Personlig meddelelse. 2019-11-08.

Nielsen, Jørgen (2019). Personlig meddelelse. 2019-12-13.

SamMark (2019). <http://www.sammark.dk/noteringer/forgaaende-uger.html>

SEGES (2019). Resultater fra Ydelseskontrollen. 2019-12-05. <https://www.landbrugsinfo.dk/Kvaeg/RVK/Sider/Resultaterfraydelseskontrollen.aspx>

Spleth, Per (2019). SEGES. Specialkonsulent, Kødproduktion, kvæg. Personlig meddelelse 2019-12-12. Videncentret for Landbrug (2014). Upubliceret.